

”Min familie i historien”

Den norske historiske forenings historiekonkurranse for ungdomsskolen og videregående – 2017/2018

Juryens uttalelse

Juryen har bestått av: Berit Lundberg (Dokka vgs), Anne Kjersti Jacobsen (Hauger ungdomsskole), Ketil Knutsen (Universitetet i Stavanger).

Sekretær for juryen: Karsten Korbøl (HIFO)

Juryens bemerkninger

Til årets konkurranse kom det in 571 bidrag. I finalerunden var det med 41 bidrag, 17 i klassen for ungdomsskole og 24 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag har god kvalitet og stor tematisk bredde. Elevene løser oppgaven på mange forskjellige måter - noen velger å legge vekt på å formidle en god fortelling, mens andre legger større vekt på det vitenskapelige. Juryen har forsøkt å vektlegge ulike hensyn, både den godt fortalte historien, den personlig engasjerte historien samt den vitenskapelige og håndverksmessige undersøkelsen. Felles for vinnerbidragene er at de har klare mål og god kildebruk. Ikke minst viser prisvinnernes personlig engasjement at historien betyr noe for dem.

Vinnerne får diplom og bok samt pengepremie på henholdsvis 5000 kr for 1. pris, 3000 kr for 2. pris, 2000 for 3. pris. Alle deltakere i konkurransen får diplom. Et tilfeldig bidrag blir honorert med en deltakerpremie på 1000 kroner.

Prisvinnere i klassen for videregående skole

1. pris: Asta Skirbekk, Oslo katedralskole, Oslo.

Besvarelsen har fått tittelen *Olea Juliusdotter Elset* etter hovedpersonen og prisvinnerens tippoldemor. Skirbeks mål er å undersøke hvordan livet til en kvinne på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet, kunne fortone seg, spesielt med tanke på hvilke rettigheter og muligheter hun hadde. Olga vokste opp og bodde lenge på gården Elset. Der var det arbeid med stell av mennesker og dyr. Først som 27-åring flytter hun ut, tar seg tjeneste og gifter seg. Fra da av tar livet en vending – fra selvpålagt oppofrelse til blomstring! Ikke bare fikk hun 8 barn – i tillegg hadde ektemannen hadde 5 fra før – hun tok også aktivt del i samfunnslivet. Hennes store samfunnsengasjement viste seg gjennom undertegnelse av kvinneoppøpet for selvstendighet i 1905 og arbeid for kvinnepolitiske så vel som avholdssaken. Prisvinneren klarer å koble den personlige historien sammen med den store, og sentrale deler av norsk historie i perioden blir personifisert gjennom Olga. Et svært riktig og variert kildemateriale brukes aktivt til å underbygge argumenter og refleksjoner. Prisvinneren er systematisk, metodisk og ikke minst bevisst på hvordan hun har forholdt seg til kildene. Skirbekk har også en undrende og spørrende tilnærming. Enkelte ganger blir hennes egne forestillinger satt på prøve, men gjennom nærmere undersøkelser finner hun nye svar og får dermed et endret syn. Det er grundig og modent.

2. pris: Marius Kvandal Sevestre, Hartvig Nissen skole, Oslo.

Besvarelsen heter I utrygge farvann og handler om prisvinnerens oldefar. Sevestre kjenner lite til oldefarens historie, men gjennom oppdagelsen av en dagbok, kommer det fram at han hadde vært krigsseiler under andre verdenskrig. Ikke bare ønsker prisvinneren å skildre de dramatiske opplevelsene oldefaren hadde under krigen.

Like viktig er det å gå den urettmessige behandlingen krigsseilerne ble til del etter krigen, nærmere etter i sømmene. Gjennom et stort utvalg og tilfang av kilder, har Sevestre en god diskusjon om krigsseilernes innsats var mindre verdt enn andres innsats under krigen, og hvorfor de aldri fikk den oppreisningen og anerkjennelsen de burde ha fått. Kildematerialet viser hvilken bitterhet og dype sport opplevelsene og behandlingen satte i oldefaren og familien. Prisvinneren klarer gjennom sitt gode kildearbeid, diskusjoner og refleksjoner, å sette oldefarens historie inn i en større kontekst.

2. pris: Ida Skatter Kolbjørnsrud, Notodden vgs, Telemark.

I hvilken grad førte migrasjon til Amerika på begynnelsen av 1900-tallet med seg bedre muligheter? Det er utgangspunktet for Kolbjørnsruds bidrag Andres Johnsen Kolbjørnsruds eventyr til Amerika. Med utgangspunkt i den klare problemstillingen gjennomfører prisvinneren systematiske undersøker. Tippoldefaren, født i Heddal i 1879, bestemmer seg for å reise til Amerika, selv om han er odelsgutt på gården. Han etablerer seg i Amerika, men vender flere ganger tilbake til Telemark. Selv om det gikk bra for Andres, er det langt fra sikkert at alle opplevde det samme. Dette er prisvinneren klar over og får dermed fram en nyansert diskusjon av migrasjonens betydning. I sin undersøkelse og diskusjon bruker prisvinneren et rikt utvalg av kilder. Det varierte kildemateriale diskuteres løpende i teksten. Dette er en grundig og gjennomarbeidet besvarelse, med gode refleksjoner og ikke minst et solid stykke kildekritisk arbeid.

3. pris: Ridja Ishaq, Fyrstikkalleen, Oslo

Spørsmålene som undersøkes og forfølges gjennom hele besvarelsen, er om bestefaren kan betraktes som en typisk innvandrere fra Pakistan på 1970-tallet og hvordan hans møte med Norge var. På systematisk vis diskuterer prisvinneren morfarens historie. Den personlige fortellingen ses samtidig lys av samfunnsendringer i både Pakistan og Norge. På en utmerket måte klarer Ishaq å veve moderne norsk historie sammen med en pakistansk innvandrers historie. Her har vi blitt presentert for et interessant prosjekt som forfølges og besvares godt.

3. pris: Bisma Wajahit, Stovner vgs, Oslo.

Hvem bestemmer over hvem som skal gifte seg? Dette spørsmålet er det prisvinneren setter seg fore å finne svar på. Gjennom bruk av et varierte og relevante kildemateriale blir vi presentert med flere mulige forklaringer, og det blir en interessant diskusjon om motivene for ekteskap i Pakistan. Ikke minst viser Wajahit hvor sterkt hensynet til og betydning av familien kan være. Besvarelsen stiller gode spørsmål som det drøftes og reflekteres godt over. I tillegg er besvarelsen klart avgrenset og med et godt språk.

Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen

1. pris: Tarjei Fløisand, Osterøy ungdomsskule, Hordaland.

Fra tidlig barndom har Tarjei minner om sin bestefar som satt i rullestol. Han fikk ingen forklaring på hvorfor, og han reflekterte ikke så mye over det heller. I dette vinnerbidraget er det nettopp morfarens liv og sykdom som blir undersøkt, og det er en sterk og hjerteskjærende historie om sin morfar, Tarjei Fløisand gir oss. Hvordan var det å vokse opp i en tid uten vaksiner mot alvorlige sykdommer, spør prisvinneren. Deretter bretter han ut den dramatiske, men også oppløftende historien om sin morfar. Moren hans var eneforsørger for ham og broren. I tidlig alder fikk han polio. Noe som innebar langt sykehusopphold og senere barnehjem i Sverige. Kort tid etter at han kom til Sverige, døde moren hans og lillebroren ble bortadoptert. Men på barnehjemmet ble han spesielt godt tatt hand om. Til tross for en slik tøff start på livet, klarte han å forsørge seg selv, ta atrim på kveldstid og utdanne seg til lærer. Det er fristende å kalle dette en fortelling om et løvetannbarn. Hele historien er belagt med et stort kildemateriale. Prisvinneren evner å sette den lille historien inn i en større sammenheng og kaster dermed lys over den store historien. Besvarelsen er fokusert, illustrasjonene underveis er gode, kilderefleksjonen er utmerket og ikke minst gjør hans egne tanker og refleksjoner til at dette er en svært god besvarelse.

2. pris: Thea R. Høeg, Presterød ungdomsskole, Vestfold.

Tema for prisbesvarelsen er hennes tipp-tipp-oldefar som etablerte Mack bryggeri i Tromsø. Hun beretter grundig og interessant om gründeren og hans motiver for etableringen av bryggeriet. Det fortelles om både oppturer og nedturer. Samtidig fortelles det om hans engasjement for byen og ikke minst i å begrense brennevinsdrikkingen. Høeg bruker og reflekterer over et variert utvalg av kilder. Hun lykkes med å sette tippoldefarens og bryggeriets historie inn i en større sammenheng som dermed kaster lys over en tidsperiode.

2. pris: Oda Valland Nordli, Hedemarken friskole, Hedmark.

Besvarelsens utgangspunkt er tipp-oldemor Anne Marie Ditlefsen og hvordan hun mestret tilværelsen alene med to barn og ett på vei, samt en butikk å drive, etter å ha blitt enke. Besvarelsens ansats er både personlig og har litterære kvaliteter. Selv om problemstillingen er noe generell, evner prisvinneren å fortelle en sterk fortelling hvor leseren blir revet med. Spesielt legger juryen vekt på det personlige nærværet og engasjementet i teksten. Både kildebruk og refleksjonene gjør dette til et svært godt bidrag.

3. pris: Mathias Bertelsen, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.

Hvorfor starter noen en bedrift og hvordan får de den til å gå videre til neste generasjon? Det er spørsmålet som Bertelsen søker å finne svar på. Bedriften er Bodahl-Johansen bilgummiverksted. Prisvinneren klarer å vise både bedriftens og næringens utvikling, der stadig spesialisering og kunnskapsutvikling er sentrale stikkord. På en god måten veves den lille historien inn i en den store og dette bidrar til større forståelse av næringsutviklingen. Dette er en ryddig og fokusert fortelling med fabrikken som omdreiningspunkt.

3. pris: Johannes Flodin, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.

Formålet med prisvinnerens undersøkelse hvordan livet var i Fredrikstad for 100 år siden. Svaret blir forsøkt gitt ved å undersøke livet til Josef Emanuel – en selvstendig kjøpmann, far til 9 barn og bosatt i Fredrikstad. Selv om problemstillingen er lit vid, evner prisvinneren å få mye ut av den lille historien, samtidig som den knyttes til den store. Han tar i bruk et godt og variert kildemateriale og han reflekterer over hva materialet kan bidra til av svar.

Årets deltakerpris

Meloni Hesel de Zilva, Stovner vgs.

Oslo 14.05.2018